
I DIO**UVOD**

Posmatrajući odnos između stvari i fizičkog lica vidimo da nastaju različiti odnosi. U životu je najčešća pojava da stvar pripada jednom vlasniku. Naime, svojina je stvarno pravo na određenoj stvari, koje daje svom titularu pravo da sa tom stvari i koristima od nje radi što mu je volja, i da pri tom može da isključi svako drugo lice, pod uslovom da to nije suprotno tuđim ustanovljenim pravima, ili zakonskim ograničenjima. U granicama navedenih prava vlasnik stvari ima pravo državnine, upotrebe, korišćenja i raspolaganja sa svojom stvari.

Prava vlasnika u pogledu svojine na stvari su neograničena, tako da vlasnik sa svojom stvari može slobodno i neograničeno da raspolaže, da je ima u državini, da je upotrebljava i koristi, naravno unutar ograničenja koja su utvrđena zakonom i pravnim poslom. Međutim, jedna stvar može da pripada i većem broju lica, tako da se stvar pojavljuje kao pravo svojine sa više subjekata. Na istoj strani, ne mogu postojati dvije susvojine jer se one isključuju – *Duorum in solidum dominium esse non posse*.¹

U rimskom pravu važilo je pravilo: da više lica ne mogu posjedovati za sebe istu stvar u cjelini – *Plures eandem rem in solidum possidere non possunt*. Prema rimskom pravu, dvoje ne mogu imati svojinu ili državinu, niti može postojati svojina na nekom dijelu stvari, već se može imati svojina u jednom određenom dijelu na cijeloj nepodijeljenoj stvari. Rimljani su govorili, nijedan suvlasnik ne može biti vlasnik dijela stvari, već može imati samo dio svojine čitave stvari u odnosu na jedan nepodijeljeni dio.

U rimskom pravu, bio je prihvaćen individualistički karakter svojine i susvojine tako da je važilo pravilo po kome pri upotrebi zajedničke stvari nije odlučivala veličina udjela, niti se jedan suvlasnik mogao nadglasati većinom glasova ostalih suvlasnika.

Iako suvlasništvo može nastati voljom (npr. pravni posao) i protiv volje (npr. spajanje ili prerada) budućih suvlasnika, moguće je predvidjeti brojne situacije u kojima pojedini suvlasnici neće više biti voljni koegzistirati u suvlasničkoj zajednici². Suizvršavanje prava vlasništva na fizički nepodijeljenoj stvari opterećeno je mogućim i potencijalnim sukobima koji mogu dovesti do prestanka zajednice. Stoga je pravo na razvrgnuće pravo svakog suvlasnika sui generis, preobražajno pravo temeljem kojega je svaki suvlasnik ovlašten zatražiti i napraviti promjenu postojećeg stanja, s voljom ili čak i protiv volje drugih suvlasnika sve do prestanka suvlasničke zajednice kakva je do tada postojala³.

¹ D. Lazarević; SUSVOJINA, ZAJEDNIČKA SVOJINA I ZAŠTITA PRAVA SVOJINE, Beograd 2011, str. 7.

² H. Kačer ; Dioba suvlasništva; Pravo u gospodarstvu, 6/1999, str. 4.

³ A. Maganić; Razvrgnuće suvlasničke zajednice, Zb. Prav. fak. Sveuč. Rij. (1991), str. 8.